

Toets flora en fauna

Munnikenhof 21 Terheijden

Datum : 30 juni 2017
Projectnummer : 17-0185
Opdrachtgever : Pouderoyen Compagnons
Veldwerk : E.J.F. Claassen
Opgesteld door : L. Hulsen
Kwaliteitscontrole : N. Arts-Smits

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens de minicamping aan de Munnikenhof 21 te Terheijden uit te breiden. Hiertoe zal een bestemmingswijziging plaats dienen te vinden. De paardenweide, die momenteel onderdeel is van de paardenhouderij, zal in gebruik genomen worden als campingveld. In verband met de planologische procedure is het noodzakelijk een toets flora en fauna uit te voeren. Door middel van de toets wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de soortlijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de lokale aard van de voorgenomen werkzaamheden binnen de bebouwde kom van Heeswijk-Dinther, is gebiedsbescherming niet van toepassing. De delen over bescherming van gebieden en houtopstanden uit de Wet natuurbescherming en het beleid voor het NNN worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1 wn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2 wn;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3 wn.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wn)	Categorie 2 (§ 3.2 Wn)	Categorie 3 (§ 3.3 Wn)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen plannen

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom van Terheijden, gemeente Drimmelen. De kern Terheijden bevindt zich ten westen van het plangebied, in het oosten ligt Oosterhout. Het plangebied grenst aan de weg Munnikenhof die overgaat in Witteweg en is omgeven door weilanden. Op ongeveer 275 meter ten zuiden van het plangebied bevindt zich het Markkanaal.

Het plangebied betreft de gebouwen met bijbehorende buitenruimte aan de Munnikenhof 21 te Terheijden. De gebouwen bestaan uit de boerderij en stallen. Er is een campingveld en een weiland wat in gebruik is voor de paardenhouderij. Tussen het weiland en het campingveld loopt een ondiepe droge greppel en bevinden zich een heg en een bosschage. Langs de Munnikenhof bevindt zich een eikenlaan. Op de westgrens van het plangebied staan jonge knotwilgen.

De voorgenomen plannen bestaan uit het uitbreiden van de camping. Het weiland dat momenteel in gebruik is voor de paardenhouderij, zal in gebruik genomen worden als campingveld. Verdere voorgenomen plannen houden een in pandige verbouwing van de bestaande gebouwen in. Aangezien deze in pandige plannen geen effecten hebben op aanwezige flora en fauna, richt dit flora en fauna onderzoek zich verder alleen op het weiland. Indien in de tekst in hoofdstukken 4 en 5 gesproken wordt over het plangebied heeft dit enkel betrekking op het weiland.

In figuur 1 is de ligging van het plangebied in de bredere omgeving weergegeven. Figuur 2 toont de globale begrenzing van het plangebied. Op pagina 5 staan enkele foto's van het plangebied. Figuur 3 geeft de voorgenomen plannen weer.

Figuur 1. Ligging van het plangebied in Terheijden (rode cirkel) (bron: GoogleMaps)

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (rode lijn) (bron: BingMaps)

Foto 1. Aanblik richting zuiden

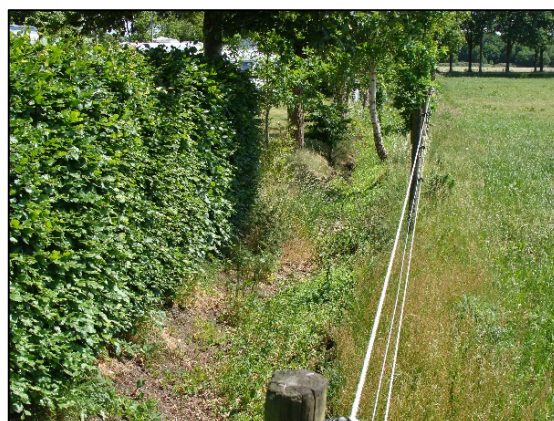

Foto 2. Greppel en heg oostzijde

Foto 3. Bosschage

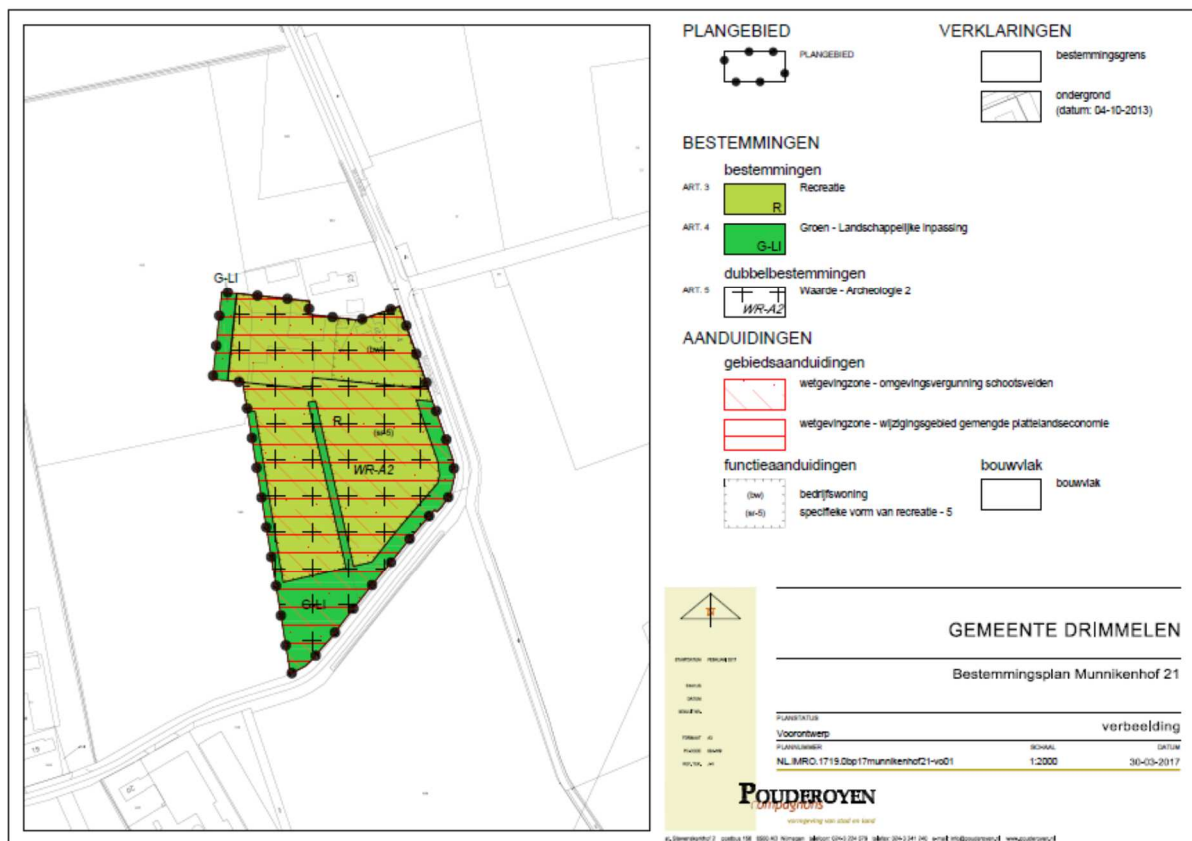
Foto 4. Munnikenhof met eikenlaan

Foto 5. Westgrens

Foto 6. Aanblik richting noorden

Figuur 3. Voorgenomen plannen (Bron: Pouderoyen Compagnons)

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 1 juni 2017 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: helder, droog, weinig wind en circa 25 °C.

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene plantensoorten en tuinplanten aangetroffen in het plangebied. Vanwege de kenmerken en het gebruik van het plangebied als weiland voor paarden, kan het voorkomen van beschermde plantensoorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.2 Amfibieën en reptielen

Aangezien binnen het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig is, kunnen negatieve effecten op het voortplantingshabitat van amfibieën worden uitgesloten. Mogelijk vormt het plangebied landhabitat voor amfibieën. Ongeveer 300 meter ten zuiden van het plangebied loopt het Markkanaal en ten oosten van de Witteweg loopt een watervoerende sloot. Deze watergangen vormen mogelijk voortplantingsbiotoop voor amfibieën.

Het plangebied kan derhalve onderdeel uitmaken van het landhabitat van de bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander (§3.3 wn). Vanwege de ligging binnen agrarisch gebied en het ontbreken van geschikt habitat, is het voorkomen van de meer kritische soorten van §3.2 (wn) redelijkerwijs uit te sluiten.

Het is uitgesloten dat de wijziging in gebruik van paardenweide naar campingveld negatieve effecten heeft op het voorkomen van amfibieën.

4.3 Vogels

Algemeen voorkomende vogelsoorten kunnen broedgelegenheid vinden in de bomen en struiken in het plangebied. Voor deze soorten is het plangebied tevens geschikt als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten waargenomen binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemene vogelsoorten waargenomen, waaronder ekster. In de paardenstal broeden boerenzwaluwen. Aan de paardenstal zijn geen werkzaamheden voorzien.

De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatief effect hebben ten aanzien van foerageergebied en potentieel broedgebied van algemene vogelsoorten. Dit blijft in het plangebied en de directe omgeving in voldoende mate aanwezig.

Gedurende het broedseizoen zijn vogels strikt beschermd. Wanneer bomen en struiken worden verwijderd/gesnoeid als vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te rooien/snoeien kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Tijdens het veldbezoek zijn huismussen waargenomen. Deze huismussen broeden vermoedelijk in de stal. Huismussen zijn jaarrond beschermd. Mogelijk vormt het plangebied onderdeel van het functioneel leefgebied van de huismus. Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op het voorkomen van huismus. De wijziging van paardenweide naar campingveld maakt de weide geschikter als foerageergebied voor de huismus. Tevens blijven schuilmogelijkheden en stofbaden beschikbaar voor de huismus langs de randen van het weiland.

In 2015 is in de houtsingel ten oosten van het plangebied een steenuil waargenomen (waarneming.nl). In het plangebied zijn geen (sporen) van vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen van vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is, zoals bijvoorbeeld kerk- en steenuil.

Het plangebied vormt mogelijk onderdeel van het grotere foerageergebied van kerkuil en/of steenuil. Aangezien het plangebied geen essentieel onderdeel betreft van het foerageergebied, er zijn ruim voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in de omgeving, zijn effecten op foerageergebied van kerkuil en/of steenuil uit te sluiten. Daarnaast blijft het plangebied in beperkte mate geschikt als foerageergebied voor kerk- en steenuil.

4.4 Zoogdieren

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied voor een aantal algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren geschikt is als leefgebied, zoals egel, konijn, vos en algemene muizensoorten. Mogelijk functioneert het plangebied als (onderdeel van het) leefgebied van deze grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn. De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat een deel van het leefgebied van deze soorten minder geschikt wordt door het gebruik van het weiland door recreanten. Voor deze soorten van §3.3 wn geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) meer zeldzame en kritische soorten grondgebonden zoogdieren van §3.2 wn en §3.3 wn in het plangebied waargenomen. uit Telmee.nl blijkt dat in de omgeving van het plangebied wezel, hermelijn en bunzing voorkomen (alle §3.3). Het kan niet worden uitgesloten dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het grotere leefgebied van wezel, hermelijn en bunzing. Indien deze soorten voorkomen in het plangebied, zal dit met name in de bosschages zijn. Het weiland biedt geen schuilmogelijkheden en is dus in huidige toestand reeds ongeschikt voor deze soorten. Het kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen effect hebben op het mogelijk voorkomen van wezel, hermelijn en bunzing.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al.1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart en baardvleermuis (alle §3.2 wn) voorkomen in de ruimere omgeving van het plangebied.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Ook wanneer het weiland in gebruik is als campingveld, kunnen vleermuizen hier foerageren. De ontwikkelingen hebben geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen. Mogelijk vormt de eikenlaan langs de Munnikenhof een vliegroute voor vleermuizen. De voorgenomen plannen hebben hier geen betrekking op. Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen door ontbreken van gebouwen en grote bomen met holten.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten vissen, vlinders, libellen, reptielen, slakken en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

Uit het onderzoek blijkt dat in het plangebied de aanwezigheid van beschermde soorten planten, reptielen, vlinders, libellen, vissen, kevers en slakken kan worden uitgesloten. In tabel 1 op de volgende pagina zijn de soort(groepen) weergegeven die mogelijk in het plangebied voorkomen.

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Negatieve effecten hierop zijn redelijkerwijs uit te sluiten; in de directe omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig. Door bomen, struiken en gebouwen met nesten buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien/slopen wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Het plangebied vormt mogelijk onderdeel van het grotere foerageergebied van kerkuil en/of steenuil. Aangezien het plangebied geen essentieel onderdeel betreft, er zijn ruim voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in de omgeving en het plangebied ook in beperkte mate geschikt blijft als foerageergebied, zijn effecten op foerageergebied van kerkuil en/of steenuil uit te sluiten.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied van vleermuizen. Doordat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar blijft, hebben de ontwikkelingen geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen. Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen door ontbreken van gebouwen en grote bomen met holten.

Mogelijk functioneert het plangebied als (onderdeel van het) leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn, zoals konijn, egel en algemene muizensoorten. Voor deze soorten van §3.3 wn geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen.

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat wezel, hermelijn en bunzing voorkomen in de omgeving van het plangebied. Het weiland biedt geen schuilmogelijkheden en is dus in huidige toestand reeds ongeschikt voor deze soorten. Het kan derhalve worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op het mogelijk voorkomen van wezel, hermelijn en bunzing.

Mogelijk komt in het plangebied een enkel individu voor van de algemene amfibiesoort bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en/of kleine watersalamander (§3.3 wn). Voor deze soorten geldt in Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander	§3.3 wn	Landhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Egel, konijn, vos en algemene muizensoorten	§3.3 wn	Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Wezel, hermelijn en bunzing	§3.3 wn	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 wn	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 wn	Vliegroue	Nee	-	-
Vogels	§3.1 wn (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing buiten het broedseizoen
Kerkuil, en steenuil	§3.1 wn (nest jaarrond beschermd)	Foerageergebied	Nee	-	-

6 Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Diepenbeek, A van, 1999. Veldgids Diersporen, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdierverseniging- rapport 2010.44. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

www.vlindernet.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.libellennet.nl

www.eis-nederland.nl

www.ravon.nl

www.telmee.nl